

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Захисне лісорозведення»

Ступінь вищої освіти - **Магістр**
Спеціальність **«205 Лісове господарство»**
Освітня програма **«Лісове господарство»**
Рік навчання **2, семестр 3**
Форма здобуття вищої освіти **(денна, заочна)**
Кількість кредитів **ЄКТС 5,0**
Мова викладання **(українська)**

Лектор навчальної
дисципліни

Юхновський Василь Юрійович, д. с.-г. наук, професор
кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій

Контактна інформація
лектора (e-mail)

корпус 1, к. 133, тел. 527-82-37,
e-mail: ykhnov@nubip.edu.ua; yukhnov@ukr.net

URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБіП України

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2140>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна передбачає засвоєння теорії та передової практики вирощування і використання захисних лісових насаджень для багатостороннього позитивного впливу на стан навколишнього природного середовища, підвищення продуктивності сільськогосподарських угідь, залучення в господарський оборот малопродуктивних і деградованих земель, пісків, лісомеліорація водних угідь та транспортних магістралей.

В Україні порушене екологічно допустиме співвідношення ріллі, кормових угідь та лісових насаджень, а це негативно впливає на стійкість агроландшафтів та природних ландшафтів; розораність земель найвища у світі і досягає 56% території, а сільськогосподарських угідь – 80%. Загальна площа еродованих земель становить більше 17 млн га. Майбутні фахівці лісового господарства повинні навчитися створювати такі ландшафти продуктивності яких вище порушених природних ландшафтів, особливо у зоні бойових дій. Протиерозійна стійкість агроландшафтів передбачає послідовне створення комплексу організаційних, економічних, агротехнічних, землевпорядних, лісомеліоративних, гідротехнічних та інших заходів, які враховують структури природних комплексів, де оптимізується розміщення захисних лісонасаджень в даних біоценозах та водних угіддях.

Завдання дисципліни полягає в опануванні теорії проектування системи захисних лісонасаджень для боротьби з негативним впливом шкідливих явищ на сільськогосподарське виробництво та стан навколишнього природного середовища в конкретних кліматичних і ґрунтово-гідрографічних умовах; обґрунтовувати оптимальні схеми змішування деревно-кущових порід, застосовувати передові сучасні методи вирощування лісомеліоративних насаджень і ефективного їх використання; розраховувати необхідні затрати і економічну ефективність захисного лісорозведення.

Навчальна дисципліна забезпечує формування компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складені задачі і проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Спеціальні компетентності (СК)

Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства (СК2).

Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед населення для формування в них екологічного мислення, свідомості та відповідальності за стан довкілля (СК6).

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Вільно спілкуватися усно і письмово українською та іноземними мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері лісового господарства;

ПРН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень;

ПРН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності;

ПРН 6. Оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісових умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання.

ПРН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів;

ПРН 8. Розробляти та вдосконалювати технологічні виробничі процеси, впроваджувати сучасні цифрові технології

ПРН 9. Визначати критерії необхідності та обирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх умов;

ПРН 11. Застосовувати сучасні експериментальні та математичні методи, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач лісового та мисливського господарства.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ лабораторні роботи/ самостійні роботи)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання, бали
3 семестр				
Модуль 1.				50
Захисне лісорозведення в умовах пересіченого рельєфу				
Тема 1 «Захисне лісорозведення». Місце і роль дисципліни в системі підготовки фахівців ОС «Магістр» спеціальності «Лісове господарство»	2/1/10	Знати класифікації території за ерозійними процесами, фізичний вплив водної та вітрової ерозії, особливості використання лісової та трав'яної для запобігання ерозії, методи дослідження еродованих ґрунтів	<i>Підготовка до лекцій</i> (попереднє ознайомлення з презентацією та лекцією в eLearn). <i>Виконання та задача лабораторної роботи</i> (в методичних рекомендаціях та самостійно).	<i>Виконання та задача лабораторних робіт</i> – зараховано.
Тема 2 Стан і перспективи розвитку захисного лісорозведення в Україні.	2/2/10	Вміти на основі знання про фізичні процеси різних видів ерозії здійснювати її моделювання та прогнозування.	<i>Виконання самостійної роботи</i> (завдання в методичних рекомендаціях та eLearn).	<i>Модульна тестова робота</i> в eLearn.
Тема 3 Захисне лісорозведення – невід'ємна складова частина протиерозійної системи	2/4/10	Використовувати сучасне лабораторне обладнання та прилади для дослідження фізичних процесів ерозії.	<i>Підготовка та написання модульної контрольної роботи</i> (тестова - в eLearn).	<i>Самостійна робота</i> – згідно з журналом оцінювання в eLearn.
Тема 4 Захисне лісорозведення в рівнинних умовах	2/4/10			

Тема 5 Теоретичні аспекти вітрової ерозії Лінійні захисні лісові насадження на схилових землях. Контурне землеробство	2/4/10			
Модуль 2. Захисне лісорозведення на гідрографічному фонді				50
Тема 9. Захисне лісорозведення і боротьба з лінійною ерозією. Прияружні та прибалкові лісові смуги	2/3/15	Знати основні нормативні документи, що регламентують створення, догляд, охорону захисних лісових насаджень; методики дослідження швидкості вітру, снігонакопичення, аналізу ґрунтових властивостей та врожайності сільськогосподарських культур	<i>Підготовка до лекцій</i> (попереднє ознайомлення з презентацією та лекцією в eLearn).	<i>Виконання та здача лабораторних робіт – зараховано. Модульна тестова робота в eLearn. Самостійна робота – згідно з журналом оцінювання в eLearn.</i>
Тема 10. Захисні лісові насадження на яружно-балкових землях	2/4/15	Вміти на основі методик моделювати вплив захисних насаджень на прилеглі поля, здійснювати проектні рішення щодо покращення їхнього впливу	<i>Виконання та здача лабораторної роботи</i> (в методичних рекомендаціях та самостійно).	
Тема 11. Водоохоронні захисні лісові насадження	2/4/10		<i>Виконання самостійної роботи</i> (завдання в методичних рекомендаціях та eLearn).	
Тема 12. Противерозійне влаштування захисних лісових насаджень	4/4/10	Використовувати сучасне лабораторне обладнання та прилади для дослідження складу, будови та властивостей захисних лісових насаджень	<i>Підготовка та написання модульної контрольної роботи</i> (тестова - в eLearn).	
Можливість отримання додаткових балів:	Додаткові бали можна отримати за підготовку доповіді та участь в студентській конференції			до 10 балів
Всього за 3 семестр	20/30/100	-	-	70 100*0,7 (максимум 70 балів)
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	НАПРИКЛАД Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	НАПРИКЛАД Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу

Політика щодо відвідування:	НАПРИКЛАД Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)
------------------------------------	--

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Системи захисту ґрунтів від ерозії: підручник. За ред. О.І. Пилипенка. К. : Видавничий дім «Кондор», 2019. 372 с.

2. Лісові меліорації: підручник. / Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Малюга В.М., Дударець С.М., Соваков О.В. К.: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2022. 310 с.

3. Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Соваков О.В. Методичні вказівки до виконання курсового проекту студентами освітньо-кваліфікаційного рівня – «Магістр» з дисципліни «Системи захисту ґрунтів від ерозії». К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2014. 42 с.

4. Про затвердження Правил утримання та збереження полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення. Постанова КМУ від 22 липня 2020 року, № 650. Київ.

5. Про меліорацію земель :Закон України від 14.01.2000. № 1389-XIV.

6. Про схвалення концепції розвитку агролісомеліорації в Україні : Розпорядження КМУ від 18 вересня 2013 року, № 725-р. Київ.

7. Про охорону земель : Закон України. Відомості ВРУ, 2003, № 39, ст. 3